Nový občanský zákoník zavádí s účinností od 1. ledna 2014 tři nové pojmy

vymezující situace a podmínky, za kterých určitá osoba přenechává majetek k užívání jiné osobě. Jedná se o následující právní termíny:

1. **Výprosa (§2189-2192 nového občanského zákoníku)**

Výprosou se rozumí situace, při které půjčitel přenechá jiné osobě – výprosníkovi – věc k užívání, aniž by se stanovila doba, po kterou se má věc užívat (lhůta) a k čemu se má věc užívat (účel). Půjčitel proto může po výprosnikovi požadovat kdykoli navrácení poskytnuté věci. Výprosa se vztahuje na bezplatné vypůjčení přesně a individuálně určených věcí – např. automobilu, výpočetní techniky apod.

2. **Výpůjčka (§2193-2200 nového občanského zákoníku)**

Při výpůjčce přenechává půjčitel vypůjčiteli nezuživatelnou věc a zavazuje se umožnit její bezplatné dočasné užívání ujednaným způsobem a nebyl-li takový způsob ujednán, způsobem přiměřeným povaze věcí. Na rozdíl od výprosy se při výpůjčce přesně stanoví doba případně i účel dočasného užívání věci. Půjčitel se tudíž nemůže domáhat předčasného vrácení věci, pokud by věc naléhavě nepotřeboval z důvodu, který nemohl při uzavření smlouvy o výpůjčce předvídat. Výpůjčka se stejně jako výprosa vztahuje na konkrétní, individuálně určené věci.

3. **Zápůjčka (§2390-2394 nového občanského zákoníku)**

Zápůjčkou přenechává zapůjčitel vydlužitelovi zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu. Oproti výpůjčce, která se vztahuje na individuálně určené věci, se zápůjčka vztahuje na věci určené druhově, např. peníze, stavební materiál apod. Při zápůjčce peněz lze sjednat úrok, při nepeněžité zápůjčce je místo úroku možné sjednat vrácení většího množství nebo lepší jakosti stejného druhu zapůjčeného majetku. Smlouva o výpůjčce by měla obsahovat termín vrácení zapůjčeného majetku.

Daňové souvislosti výše uvedených vztahů řeší v § 3 odst. 4 písm. j) pro fyzické osoby a v § 18 odst. 2 písm. f)
pro právnické osoby zákon o daních z příjmů. Ten stanoví, že předmětem daně z příjmů není majetkový prospěch vydlužitele při bezúročné zápůjčce, vypůjčitele při výpůjčce a výprosníka při výprose.

Zákony jsou určeny pro lidi a řešení jejich životních, majetkových a dalších situací. Jejich tvůrci by proto měli respektovat požadavek přehlednosti a jazykové srozumitelnosti.

Pokud pročítám výše uvedený text nemohu se ubránit dojmu, že naši zákonodárci svými výtvory užitek a prospěch lidí nesledují a nepřispívají k tolik potřebnému posilování právního vědomí.

Ing. Vladimír Opatrný

daňový poradce